

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Odrzykoniaków od 17 lipca 2005 r. do 15 sierpnia 2010 r.

Na IX Zjeździe Stowarzyszenia Odrzykoniaków wybrano Zarząd i komisje statutowe. W czasie swej kadencji Zarząd odbył 36 protokołowanych zebrań i zrealizował następujące projekty:

11 grudnia 2005 r. w sali Domu Kultury w Odrzykoniu odbyła się impreza p.n. „Gmina Wojaszówka oczami mieszkańców”, na której, obok wszystkich organizacji działających na terenie naszej gminy, zaprezentowało się Stowarzyszenie Odrzykoniaków. Była to wspaniała okazja do wymiany doświadczeń mieszkańców gminy i zaproszonych gości na przedstawione tematy dotyczące rozwoju Gminy Wojaszówka oraz zachęta do odwiedzenia naszej okolicy, zabytków i przyrody Czarnorzecko – Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego. Podczas imprezy odbyły się pokazy multimedialne uczniów o walorach historycznych, przyrodniczych oraz kierunkach rozwoju gminy, a po prezentacji zostały otwarte stoiska organizacji. Na naszym stoisku zaprezentowaliśmy wybrane eksponaty z Muzeum Wsi w Odrzykoniu, wydawnictwo Zeszytów Odrzykońskich oraz Kronikę Stowarzyszenia i Złotą Księgę. Zaprezentowaliśmy także zdjęcia z poszczególnych Zjazdów. Członkowie Zarządu Stowarzyszenia Odrzykoniaków byli również konsultantami w opracowaniu przez młodzież folderu promującego naszą gminę.

Od 1 października 2007 r. do 29 marca 2008 r. Stowarzyszenie Odrzykoniaków realizowało projekt „Z tradycją w przyszłość” z programu Rzeczpospolita Internetowa. Celem tego projektu było zwiększenie dostępności Muzeum Wsi w Odrzykoniu, wzbogacenie oferty muzeum dla młodzieży szkolnej oraz budowanie wspólnoty wiejskiej poprzez włączenie się w jego realizację instytucji i organizacji społecznych działających na terenie naszej miejscowości a zwłaszcza odrzykońskiej młodzieży. Do realizacji projektu zaprosiliśmy wójta Gminy Wojaszówka p. Stanisława Blicharczyka, sołtysa wsi – p. Jana Krygowskiego, Zespół Szkół im. Aleksandra Fredry w Odrzykoniu, Ochotniczą Straż Pożarną, Koło Gospodyń Wiejskich, Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji oraz Gminne Centrum Informacji. W ramach projektu został zrealizowany film promujący Odrzykoń, a zwłaszcza Muzeum Wsi. Film został zrealizowany przez Telewizję Obiektyw, a scenariusz do niego napisali Barbara Guzek i Ludwik Łach. Film został powielony w stu egzemplarzach i rozesłany do szkół powiatu krośnieńskiego. Kolejnym etapem była realizacja Wirtualnego Muzeum, dzięki któremu zbiory naszego muzeum zostały udostępnione w efektowny sposób użytkownikom Internetu. Profesjonalną stronę internetową www.muzeumwsi.wojaszowka.pl wg naszego projektu wykonała firma Krosoft

z Krosna. Dodatkowo dzięki realizacji projektu zostało odnowione wejście do muzeum zyskując nowe drzwi i odmalowany został przedsionek. W ramach tego projektu otrzymaliśmy zestaw multimedialny w postaci rzutnika oraz aparatu cyfrowego, a także 5 używanych komputerów, z których jeden pozostał w Stowarzyszeniu a resztę oddaliśmy do GCI. Zakupiliśmy także laptop i multimedialne głośniki, stąd możliwe jest wyświetlanie filmu zwiedzającym nasze muzeum. Podsumowanie projektu, które odbyło się 29 marca 2008 r. było dużym wydarzeniem. W Muzeum Wsi odbyło się spotkanie, na które przybyło wielu członków Stowarzyszenia i zaproszeni goście. Podsumowano zadania realizowane w czasie projektu, zaprezentowano film oraz wirtualne muzeum. W czasie uroczystości dokonano także podsumowania konkursu fotograficznego dla młodzieży ogłoszonego w dwóch kategoriach: „Muzem Wsi” oraz „Walory Odrzykonია i okolic”. Piękne zdjęcia młodzieży, które mogliśmy podziwiać na zorganizowanej w muzeum wystawie zostały nagrodzone wspaniałymi nagrodami: ufundowaliśmy ciekawe albumy, zestawy eleganckich piór oraz statuetki i dyplomy. Ostatnim akcentem była staropolska biesiada. Dzięki projektowi zwiększyliśmy dostępność naszego muzeum, ułatwiliśmy zarządzanie nim i rozwiązaliśmy problem prowadzenia turystów.

Od 1 września 2007 r. do 6 lipca 2008 r. Stowarzyszenie Odrzykoniaków realizowało projekt „Śladami krzyży i kapliczek w Odrzykoniu” z programu Fundacji Wspomagania Wsi „Kultura Bliska – Chronimy nasze dziedzictwo kulturowe”. Celem projektu było przypomnienie mieszkańcom naszej miejscowości historii związanej z powstawaniem krzyży i kapliczek przydrożnych a turystom przybliżenie historii Odrzykonია. Stworzyliśmy trasę śladami krzyży i kapliczek w Odrzykoniu. Obok wszystkich kapliczek, dzięki uprzejmości i zgodzie właścicieli ustawiliśmy cokoły z piaskowca, na których zamieściliśmy informacje o kapliczce – datę powstania, nazwisko fundatora, charakterystykę kapliczki i historię związaną z jej powstaniem. Dzięki temu kapliczki nie są anonimowe, każdy może przystanąć i przeczytać te informacje. Pierwszym etapem realizacji było przygotowanie merytoryczne, gdzie bazowaliśmy na informacjach zebranych przez historyka pana mgr Ludwika Łacha, opisanych w piątym numerze Zeszytów Odrzykońskich wydanym w 1999 r. „Krzyże i kapliczki przydrożne w Odrzykoniu”. Na jego podstawie opracowaliśmy część opisową ścieżki. Przygotowaliśmy także dokumentację fotograficzną, wykorzystaną m.in. w wydanym folderze oraz na tablicy znajdującej się na budynku muzeum, na której są przedstawione trasy ścieżki – dłuższej żółtej i krótszej niebieskiej. Trasa zaczyna się i kończy w Muzeum Wsi w Odrzykoniu, można ją przemierzyć pieszo lub przejechać rowerem. Ścieżka jest oznaczona specjalnymi znakami w terenie. 6 lipca 2008 r. odbyło się uroczyste otwarcie ścieżki „Śladami krzyży i kapliczek w Odrzykoniu”. Była to kolejna, udana impreza zorganizowana przez Stowarzyszenie Odrzykoniaków. Cześć oficjalna odbyła się w Muzeum Wsi, gdzie podsumowaliśmy realizację

projektu i wysłuchaliśmy ciekawej prelekcji p. Ludwika Łacha o małej architekturze sakralnej oraz obejrzelśmy wystawę fotograficzną o kapliczkach. Następnie wszyscy Odrzykoniacy i zaproszeni goście wyruszyli na trasę śladami krzyży i kapliczek. Członkowie Zarządu Stowarzyszenia opowiadali o poszczególnych kapliczkach. Miłym akcentem było ognisko na leśnej polanie, przy którym wszyscy uczestnicy dzielili się wrażeniami. W projekcie tym współpracowaliśmy z Wójtem Gminy Wojaszówka, sołtysem Odrzykoniam oraz dyrektorem GOKiR i kierownikiem GCI.

6 lutego 2009 r. Stowarzyszenie Odrzykoniaków zorganizowało kolejną imprezę dla mieszkańców Odrzykoniam – projekcję filmu „Wesele Odrzykońskie” połączoną z biesiadą. Dzięki nowoczesnej technice obrzędowe wesele odrzykońskie wystawione w 1993 roku a uwiecznione na taśmie video, udało nam się przegrać na DVD i wyświetlić na dużym ekranie w sali Domu Kultury. Tego dnia sala zamieniła się w salę kinową i zgromadziła wielu mieszkańców Odrzykoniam i okolicznych miejscowości. Na sali było wiele osób biorących udział w obrzędzie wesela w 1993 r. Film wzbudził wśród publiczności wspomnienia związane z realizacją wesela oraz dostarczył wzruszeń wielu osobom, które zobaczyły siebie na ekranie po wielu latach. Pani Zofia Korona, która reżyserowała Wesele w 1993 r. podzieliła się również wspomnieniami sprzed szesnastu lat i przypomniała nazwiska osób, które brały w nim udział, a w szczególności tych, dzięki którym obrzęd weselny został ocalony od zapomnienia. Po projekcji filmu wszyscy uczestnicy imprezy zostali zaproszeni na starodawny poczęstunek, który przygotowaliśmy wspólnie z paniami z Koła Gospodyń Wiejskich. Wszyscy doskonale się bawili przy dźwiękach ludowej muzyki.

Dnia 12 maja 2009 r. naszą miejscowość odwiedzili goście z Izraela – pani Cypi Reem z córką i synem. Historia Cypi Reem jest nierozdzielnie związana z Odrzykoniam. Początek miała 70 lat temu, w czasie okupacji hitlerowskiej, późną jesienią 1940 r., kiedy to dwaj mieszkańcy Odrzykoniam, p. Stanisław Dudek i Franciszek Filip udając się do lasu po drewno na opał, znaleźli w lesie małą, zziębniętą dziewczynkę żydowską w wieku ok. 3 lat. Historię Cesi, bo tak nazywali ją przybrani rodzice, państwo Dudkowie, opisaliśmy w 15 numerze Zeszytów Odrzykońskich. W skrócie tylko naświetlę, że rodzina Dudków uznała dziewczynkę za własną córkę i otoczyła głębokim uczuciem, narażając własne życie i zdając sobie sprawę z tego, że za przechowanie dziecka żydowskiego w czasie wojny groziła wysoka kara, łącznie z karą śmierci. Jednak Dudkowie uznali, że warto zaryzykować. Okres wojny Cesia spędziła w Odrzykoniam z przybranymi rodzicami a po zakończeniu wojny zgłosił się do państwa Dudków Żyd, który zabrał dziewczynkę z sobą i tak po niej ślad zaginął aż do roku 2009. Pod koniec lat 90-tych p. Kazimierz Krasowski rozpoczął starania o wpisanie państwa Dudków do rejestru Sprawiedliwych wśród Narodów

Świata. Dokumenty znalazły się w archiwum Yad Vashem. Ciąg dalszy tej historii miał miejsce w ubiegłym roku, kiedy to skontaktowała się ze mną p. Krystyna Kwiecień – tłumaczka jęz. hebrajskiego i poprosiła o pomoc w zorganizowaniu podróży Cesi – Cypi Reem do Polski. Tej podróży towarzyszyło wiele emocji i wzruszeń. Goście odwiedzili najpierw kościół parafialny w Odrzykoniu, gdzie Cesia została ochrzczona, następnie Muzeum Wsi, cmentarz, gdzie znajduje się grobowiec państwa Dudków, miejsce, gdzie kiedyś stał ich dom, a także miejsce w lesie, gdzie znaleziono Cesię w czasie wojny. Goście zwiedzili także zamek odrzykoński i zamkowe muzeum. Następnie odbyło się zorganizowane przez Stowarzyszenie spotkanie w Domu Kultury, na które zostali zaproszeni liczni goście - obok władz samorządowych, członków Stowarzyszenia, przedstawiciele IPN, osoby związane z historią dziewczynki Cesi. W miłej i ciepłej atmosferze wspomniano pobyt Cesi w czasie wojny. Pani Cypi i jej dzieci dziękowali za jej ocalenie nie tylko rodzinie Dudków ale także wszystkim mieszkańcom Odrzykonია. Cypi Reem opowiedziała dalszy ciąg swojej historii. Cypi Reem przyznano tytuł honorowego członka Stowarzyszenia Odrzykoniaków. Historia ta miała ciąg dalszy. W czerwcu 2010 r. rodzina państwa Dudków otrzymała pośmiertnie medal – „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. Medal odebrali krewni państwa Dudków. Maria i Tadeusz Guzkowie przekazali go do Muzeum Wsi w Odrzykoniu. My Odrzykoniacy jesteśmy bardzo dumni z tego medalu. „Kto ratuje jedno życie – ratuje cały świat” te słowa umieszczone na medalu „Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata” są symboliczne i bardzo dobrze świadczą o Odrzykoniakach.

Kolejną inicjatywą Stowarzyszenia Odrzykoniaków oraz władz samorządowych Gminy Wojaszówka było ufundowanie pamiątkowej tablicy z okazji 70 rocznicy wybuchu II wojny światowej. Na tablicy widnieje 68 nazwisk Odrzykoniaków – żołnierzy kampanii wrześniowej w 1939 r. 20 września 2009 roku odbyła się uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy. Hołdując tradycjom historycznym i patriotycznym naszej miejscowości chcieliśmy zachować pamięć o tych ludziach, którzy jako pierwsi stawili czoła najeźdźcom w 1939 roku, przekazać pamięć o nich współczesnym i przyszłym pokoleniom. W tej pięknej uroczystości wzięło udział wielu znakomitych gości, poczty sztandarowe, orkiestra, członkowie Stowarzyszenia i mieszkańcy Odrzykonია. W gronie gości znalazł się także jedyny żyjący uczestnik kampanii wrześniowej p. Franciszek Krasowski. Po odsłonięciu i poświęceniu tablicy złożono wiązanki kwiatów, a następnie odbyło się okolicznościowe spotkanie w Domu Kultury połączone z odznaczeniem sztandaru Koła Gminnego Związku Kombatantów RP i BWP w Wojaszówce. Uroczystość uświetniona została specjalnie przygotowaną na tę okazję częścią artystyczną w wykonaniu odrzykońskiej młodzieży oraz poruszającym pokazem multimedialnym przygotowanym przez nauczyciela Zespołu Szkół p. Andrzeja Dziugana. Podobnie jak przy innych

projektach Stowarzyszenie współpracowało z Wójtem Gminy Wojaszówka, sołtysem, Zespołem Szkół w Odrzykoniu, orkiestrą dętą, OSP, dyrektorem GOKiR i GCI.

W okresie ostatnich pięciu lat bardzo prężnie działał Zespół Redakcyjny pod kierunkiem pana Ludwika Łacha. Tak jak w poprzednich latach zostały wydawane co roku Zeszyty Odrzykońskie.

Rok 2006 – nr 13 „Dzieje Szkoły Podstawowej w Odrzykoniu w latach 1842-1939” cz. I opracowana przez p. Michała Winiarskiego;

Rok 2007 – nr 14 „Dzieje Szkoły Podstawowej w Odrzykoniu w latach 1939 - 2000” cz. II opracowana przez p. Zofię Korona;

Rok 2008 – nr 15 „Kronika Koła Gospodyń Wiejskich w Odrzykoniu” opracowana przez p. Zofię Korona i ś.p. Kazimierza Krasowskiego wydana z okazji 100-lecia Koła Gospodyń Wiejskich;

Rok 2009 – nr 16 Odrzykoński Słownik Biograficzny cz. I „Odrzykoniacy w służbie Bożej” autorstwa p. Ludwika Łacha

Rok 2010 – nr 17 „Sto lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Odrzykoniu 1910 - 2010” opracowany przez p. Andrzeja Dziugana wydany w setną rocznicę OSP w Odrzykoniu.

Zeszyty wysyłamy do bibliotek i zaprzyjaźnionych instytucji oraz do członków Stowarzyszenia mieszkających w Polsce i za granicą. W komplety Zeszytów zaopatrzyliśmy także wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja w Gminie Wojaszówka. Prowadzimy również systematyczną wymianę publikacji z innymi stowarzyszeniami.

Dodrukowaliśmy także brakujące Zeszyty, nr 3 dzięki dotacji z Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, nr 10 z własnych środków.

Zeszyty Odrzykońskie wydajemy dzięki pomocy finansowej Urzędu Gminy w Wojaszówce.

Na X Jubileuszowy Zjazd Stowarzyszenia Odrzykoniaków wydaliśmy piękny album „Odrzykoń – stąd nasz ród”, w którym zamieściliśmy unikatowe zdjęcia dawnego i współczesnego Odrzykonia.

Systematycznie prowadzona jest Kronika Stowarzyszenia Odrzykoniaków, w której zapisywane są wszystkie najważniejsze wydarzenia z życia naszej organizacji. Dokonano również inwentaryzacji archiwum Stowarzyszenia oraz zbiorów bibliotecznych.

Stowarzyszenie Odrzykoniaków współpracuje z Radą Organizacji Pozarządowych Powiatu Krośnieńskiego oraz z pokrewnymi stowarzyszeniami. Co roku bierzemy udział w spotkaniach, które są okazją do wymiany

doświadczeń i do zaprezentowania innym naszej działalności. Spotkania te odbyły się już w Rymanowie, w Iwoniczu Zdroju oraz Zręcinie.

Co roku Stowarzyszenie Odrzykoniaków jest reprezentowane na Dniu Działacza Kultury, uroczystościach powiatowych i lokalnych, na zebraniach wiejskich.

W okresie wakacji, w lipcu i sierpniu, w każdą niedzielę członkowie Zarządu Stowarzyszenia Odrzykoniaków społecznie pełnili dyżury w Muzeum Wsi w Odrzykoniu dając szansę jego zwiedzenia mieszkańcom oraz gościom odwiedzających Odrzykoń w tym czasie.

W dniach 1 oraz 11 listopada pod pomnikami ofiar I, II wojny światowej, a także pod tablicą Odrzykoniaków – żołnierzy walczących we wrześniu 1939 r. zapalamy znicze i kładziemy kwiaty jako dowód naszej pamięci.

Sukcesem stowarzyszenia jest fakt, że do grona członków dołączyło wielu młodych ludzi.

Przysłowiową piętą Achillesa była strona internetowa, której nie udało się utworzyć. Wprawdzie powstał zaczątek tej strony, ale nie znaleźliśmy osoby, która do końca by ją zbudowała i systematycznie prowadziła.

Barbara Guzek
Prezes Stowarzyszenia Odrzykoniaków